

(חמשך סעמוד 7)

ד-רביס. מותם של שני צלמים בעלי שם עולמי, שנהרגו ליד קנטארה בידי לוחמים מצריים. עורך, בלבם את התקחה שהסיקוד הבריטי, בניגוד לשלטון הישראלי, אינו רוצה את עיקר תפקידו בשטח העתונות בחסר מית הדרכים בפני העתונאים.

העתונאים הממורמרים שנשארו במלון דן קיו, בניגוד לכל הגיון, כי איך שהוא ישנה יחסם המחפיר של השלטונות הגבוהים גבני הכיסוי העתונאי של שדה-המערכה. (העולם הזה 996). הם טעו: השבוע ירד מסך של ברזל בין ישראל וחצי-האי סיני. לטוס עתונאי זר או מקומי לא הורשה לרדת לארץ אל-שייך. עתונאים התרוצצו ימים וילות במוסדות השונים כדי להשיג היתר להגיע לקו הראשון מול התעלה. איש מהם לא זכה.

ניחש עתונאי אחד: אחרי שבגוריון החד ליט סגת מסיני, אין אנשיו מעוניינים שהעתונאים יכתבו כתבות מלהיבות על חצי-האי. זה רק יגביר את התיאבון.

פלאו הוואתיקאן. התבוסה המוחצת שנחלה ישראל בשטח ההסברה עוררה בריגותיים הדים עולמיים. רוב העתונאים הגדולים בעולם הגיבו בחריפות על המכשולים שהושמו בדרך עתונאיהם. אפילו גרוזוס פוסט מלחך-הפינכה הקדיש מאמר ראשי לכשלושן ההסברה הישראלית.

כאשר נסתבר כי מלבד בריטניה וצרפת ישנו רק גירם בינלאומי אחד המגלה אהדה ללקו הישראלי, ושגורם זה הוא דוקא ה"דאחיקאן שהחל נוטש לפתע את עמדתו הריינית כלפי ישראל, קבע עתונאי זר אחד בפסקנות: "זה רק הודות לכך שאין לישראל שום נציגות בעיר-הוואתיקאן."

קיבוצים החוזרים בתשובה

בין הפורצים ראשונה לעיר עזה לאחר יבושה, נמצאו גם חברי אחד ממשקי ה"ספר. הם לא הסתפקו בשמחה המופשטת על חיסול אימת הגבול ומסתגנו, והרחבת הרבנות הישראלית. כמה מהם החליטו ל"פסיק תועלת ממשית יותר מן המבצע.

אולם בחלוף סערת-ההתרגשות הראשונה, התעורר מוסר-הכילות. באסיפת קיבוץ ש"ערכה כרגיל במוצאי-שבת והוקדשה לבעיית השלל, קם אחד מחברי המשק ומחה נמרצות על מיקח-השלל. "אם לא יוחזר הכל," איים החבר, "אני קם ועוזב את המשק!"

איש לא התנגד. למחרת החזיר המשק את כל השלל, מחוט ועד שרויך-נעל, לידי של-טונות הצבא.

הגבול

פגישה עם נציג ישראל

קראר אל-בקר, אמר פעם פקיד ישראלי, הממונה על ענייני הגבולות, "הם עצם ב"רן המדינה."

500 תושבי הכפר הקטן, שעל הגדה ה"מצרבת של הירדן, ליד גשר בנות יעקב, נכדו בדבר חשוב אחד משר בני המיעוט הערבי בישראל: הם היו תושבי אזור מפרז. בזכות עובדה זו, ראו את עצמם חופשיים לא להתחשב במדינת ישראל ובמוסדותיה השונים.

בני הכפר, ברובם רועי בקר וצאן, ברחו עם קרבות תש"ח אל מעבר לגבול הסורי, וזורו למקומם רק אחרי שהסורים כבשו את מזמור הירדן. הסכם שביתת-הנשק של 1950 נכרז בזכותם לשבת במקום, שנכלל בתוך שטח המדינה. מבלי שיהיו אזרחי המדינה. הם נהנו מגישה חופשית לסוריה, עסקו ב"ברחות ובאיסוף ידיעות בקנה-מידה גדול. עד כדי כך, שבמרס 1951, כאשר נערך קרב תל אל-מוטילה עם הסורים, ניצלה יש"אל את ההודמות, החרימה את תעודות האזנים בהם היו מצויינים תושבי קראר אל-בקר, העבירה אותם לשעבר, בפנים הגליל.

רועי הבקר המפונים הרעישו עולמות, פנו לאזורים, וכו לבסוף להתחלטה התובעת מישראל להחזירם לכפרם. אך כל התורטליהם חזרו: חלק מהם בחר להישאר בשעב, לקבל אזרחות ישראלית. השאר ניסו מדי פעם לגרום לסיפוח אדמותיהם לסוריה או,

שם כפרם פירשו הכורדים רועי הבקר.

לכל הפחות. לעבור לאדמות חדשות בפנים סוריה. אך דמשק טרבה: תפקידם של בני קראר אל-בקר, הודיעה, לשרת את סוריה מעבר לגבול ישראל. ואכן היטיבו אנשי הכפר לשרתה. בהתפרצויות, פגיעות ב"חשודים על אהדה לישראל התאוננויות תכור מות באזני הא"ם ושמירה על תסיסה נגד ישראלית מתמדת באיזור.

עם פרוץ קרבות סיני, נפל פחד נורא על בני הכפר. גם מדינת ישראל לא היתה מעוניינת בהישארותם. הם ארזו את הפציהם, ריכזו את העדרים ועברו את הגבול, שם הכינו להם הסורים מקום ישוב חדש.

שלושה ימים בלבד לפני כן, באו התרשים במגע רשמי עם שלטונות ישראל: הם פנו למשטרת ישראל לשלוח להם מוהל, שימול את כל בני הכפר הצעירים, אשר לא נימולו בעת בקורו של המוהל היהודי בכפר, לפני שנה תמימה.

כתב "העולם הזה", שנלווה אל המוהל ואל קבוצת המשטרה שיצאה אתו, מתאר את המאורע:

הובילו אותנו ישר לאחלו של המוכתר, איברהים עיסמן. איברהים הוא בעל בעמיון ליתר דיוק: הוא בעל לשבע נשים ואב ל-15 בנים וזרים. הוא לבד הציג כשלושים נכדים, מועמדים לסכין המוהל. באדיבותו, הזמין אותנו לספלי קפה ושלח כרוז שיר דיע לתושבי הכפר: "איסמעו, איסמעו יא ג'מאעה! כל מי שיש לו ילד למילה, יביא איתו מיד לבית המוכתר. כל השבאב ה"רוצים להימול יגשו בלי דחוי. הזמן קצר העבודה מרובה!"

חיש מהר נאספו במאהלו של המוכתר כ-70 ילדים טעונים מילה, מגיל שבועי שבועיים ועד לבני 15. לא חסרו גם גברים חסונים בני 25, לפחות.

"בשנת 1951 בא אלינו רופא מדמשק, שנשלח למול את בני הכפר על-ידי הממ"שלה הסורית הוא ערך את הבטית על הגבול, באמצע גשר בנות יעקב, נזכר ה"מוכתר, והוסיף: "מאז אסרה עלינו אישראל להיכנס לסוריה, לא נמולו הילדים שלנו." כי הסכמה לקבל רופא ישראלי נראתה להם כהכרה במדינת ישראל.

על אלוונקות. לפני שנה, לא יכלו בני קראר אל-בקר לשאת יותר את המצב. הי שבאב, שהגיע לגיל הנשואים, לא יכול היה להתחתן. כי לפי המסורת המוסלמית, שאינה מחייבת מילה בגיל מסויים, אין להשיא אשה לגבר ערל. הכפר נכנע: משטרת יש"אל נתבקשה לספק מוהל יהודי.

המוהל היה זקן, ומשום מה נדמה היה לבני הכפר כי הכאיב להם יתר על המידה. "כשיצא" סיפר המוכתר, "השאיר אחריו מקהלה מילת, שקולה נשמע עד לב ה"שמים."

הפעם, נשלח להם מוהל צעיר יותר, הרב דויד גץ, בן 33, איש מושב כרם בן-זמרה שבגליל. בני המקום הלעיטו איתו בקפה ובמחמאות, כמס'שלמים. המוהל ישב בשל"זה, הרגיע את מארחיו.

כעבור שעה קלה, החלה המלאכה. ראשו ניס בתור ניצבו, כמובן. נכדי המוכתר, אחריהם: תינוקות, נערים וגברים, לפי קיר בתם למוכתר. הנשים עמדו מאחרי המאהל ופתחו ביללות שמחה, כשהן יוצאות במי חול ובשיירה לקראת כל נימול.

בתוך המאהל, נכפתו הנימולים בחבלים ע' בוחים, כי המילה תבוצע ללא זריקות הר"דמה. אחד אחד, הובלו הזכרים לשולחן ה"ניתוחים — חבית מים גדולה, שעליה נס'רשה מחצלת.

עוד לפני שנגעה בהם סכין המוהל, פתחו לקוחותיו בצחחות וזעה, כשכמה בעלי שררי רים אווחים בהם מכל עבר. כמה גברים חסונים אף לא התביישו להתעלף, למראה הדם הניתח מהם. אחריים בעטו וגידטו בקול, נשבעו כי מוטב למות רחוק מאשר להת"ענות כך.

אך לבסוף, כאשר נגמרה המלאכה, ספעו המוכתר ובני לחימתו חיובים. העבודה ב"ר צעה במהירות, בגרימת מינימום של כאב.

כאשר בא האולטימטום הישראלי לעבור לסוריה אל למרכז המדינה — בחרו בני קראר אל-בקר בסוריה. הם אספו את מטל'טליהם וסיפסו במעלה הגדה המזרחית של הירדן. עמם נשאו באלונקות את אות כניר עתם למוסדות ישראל: עשרות לקוחותיו של המוהל גץ, אשר לא החלימו עדיין מ"פגישתם עמו.

אש המרד. מכונית משא סובייטית שהובילה חיילים רוסיים ברחובות בודפשט, הוצתה והועלתה באש. אזרחים הונגריים מתבוננים בשלוה בשרידי המכונית הבורעים.

קבורת רחוב. קברי חללי המורדים ההונגריים, באחת הגינות ברחוב מרכזי בבודפשט. החללים שזכו לקבורה נקברו בחצרות ובככרות. קבריהם כוסו בדגלים הונגריים ובפרחים.

תמונות שהביאה פליטה יהודיה מבודפשט "היום ברחתי מן הגיהנום!"

התמונות המתפרסמות בעמודים אלה הן תמונות שצולמו בימי המרד האחרונים בהונגריה. הן הניעו ארצה בין הפציה האישיים הדלים של פליטה, שהגיעה לארץ לאחר שהיתה בזמן המרד בבודפשט.

כשכולה מבולבלת ונרגשת, סיפרה לילי זיס, צעירה (22) שחרחרת, נמוכת-קומה: "אינני הונגריה. נולדתי ברומניה, שם גרה גם משפחתי. הורי עלו לארץ לפני שש שנים. אני ואחי, המשרת כיום כצבא הרומני, לא רצינו לעלות ארצה.

"כשסיימתי את בית הספר והתבגרתי, החלטתי לברוח מרומניה ולעלות אל הורי בישראל. ידעתי שמהונגריה יותר קל להצות את הגבול לאוסטריה, מאשר במקום אחר. לכן עברתי לחונגריה. הייתי בבודפשט אצל קרובים. בדיוק כשהגעתי לשם, התחילו המהומות והמרד.

"כשהחיה קצת שקט התחלתי לנוע ברגל, לעבר הגבול האוסטרי. לאחר כמה ימים, עצרה מכונית אחת לידי ולקחה אותי. ישבו בה עתונאים וצלמים הונגריים, שהתכוונו להימלט לאוסטריה. ליד הגבול הבחנו בקבוצת חיילים רוסיים, המתקרבת לעברנו. האנשים שהיו עמי במכונית נמלטו. לפני שברחה נתנו לי חבילת תמונות וביקשו אותי למסור אותה לכתובת מסיימת בוינה. האדם אליו הבאתי את התמונות ביקשני לקחתן עמי לישראל, כדי להראות לעולם חופשי מה מתחולל בהונגריה."